

fi compass

Progrese privind instrumentele financiare cu gestiune partajată ale UE

Model de instrument financiar cu o componentă de grant dedicat sprijinirii eficienței energetice

un model fi-compass

Mai 2022

DECLINAREA RESPONSABILITĂȚII

Prezentul document a fost elaborat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene. Punctele de vedere exprimate în prezentul document nu pot fi considerate, în niciun caz, ca reflectând opinia oficială a Uniunii Europene sau a Băncii Europene de Investiții. Responsabilitatea exclusivă pentru opiniile, interpretările sau concluziile conținute în prezentul document le revine autorilor. Banca Europeană de Investiții, Comisia Europeană sau autoritățile de management al programelor cu gestiune partajată ale UE nu oferă nicio declarație sau garanție, explicită sau implicită, nici nu își asumă și nici nu își vor asuma vreo răspundere sau responsabilitate în ceea ce privește exactitatea sau integralitatea informațiilor conținute în prezentul document, iar orice astfel de răspundere sau responsabilitate este exclusă în mod explicit. Acest document este prezentat cu titlu informativ. Datele financiare furnizate în prezentul document nu au fost auditate, planurile de afaceri analizate pentru studiile de caz selectate nu au fost verificate, iar modelul financiar utilizat pentru simulări nu a fost auditat. Studiile de caz și simulările financiare au un scop pur teoretic și explicativ.

Cuprins

Abrevieri	4
Cuvânt-înainte	5
1. Introducere	7
2. Un model de instrument financiar cu o componentă de grant dedicat sprijinirii eficienței energetice (EEFI)	9
3. Informații suplimentare	26

Abrevieri

Abreviere	Denumire completă
RDC	Regulamentul privind dispozițiile comune - Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 ¹
FC	Fondul de coeziune
CHP	Producere combinată de energie electrică și energie termică
CE	Comisia Europeană
EEFI	Instrument financiar pentru eficiența energetică
(Grupul) BEI	Grupul Băncii Europene de Investiții
EPBD	Directiva 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 2010 privind performanța energetică a clădirilor
CPE	Certificat de performanță energetică
FEDR	Fondul european de dezvoltare regională
ESCO	Societate de servicii energetice
FSE+	Fondul social european Plus
UE	Uniunea Europeană
FI	Instrument financiar
RGECA	Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare - Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat ²
ESB	Echivalent subvenție brută
FP	Fond de participare
AM	Autoritate de management
CCG	Costuri și comisioane de gestiune
NZEB	clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero ³
OP	Obiectiv de politică și obiectivul specific al Fondului pentru o tranziție justă (FTJ), astfel cum sunt definite la articolul 5 alineatul (1) din RDC
PV	Fotovoltaic
IMM-uri	Întreprinderi mici și mijlocii

1 JO L 231, 30.6.2021, p. 159

2 JO L 187, 26.6.2014, p. 1

3 Astfel cum sunt definite în Recomandarea (UE) 2016/1318 a Comisiei din 29 iulie 2016. JO L 208, 2.8.2016, p. 46

Cuvânt-înainte

Marc Lemaitre
Director general, DG
Politică Regională și
Urbană, Comisia
Europeană

Publicarea acestui model de instrument financiar cu o componentă de grant pentru sprijinirea eficienței energetice (EEFI) este extrem de oportună. Noua realitate geopolitică ne impune să accelerăm puternic tranziția către o energie curată și să sporim performanța energetică a clădirilor noastre. Renovările vizând eficiența energetică reprezintă un element-cheie pentru îndeplinirea obiectivului inițiativei REPowerEU de reducere treptată a dependenței noastre de combustibilii fosili importați.

În prezent, fondul construit din Europa nu este, în cea mai mare parte, eficient din punct de vedere energetic, iar ratele de renovare sunt reduse, clădirile fiind responsabile pentru aproximativ 40 % din consumul total de energie al UE. Pe viitor, este necesar un impuls pentru încurajarea renovărilor mai aprofundate și plasarea unui accent sporit asupra performanței energetice a clădirilor dacă ne dorim un viitor mai verde și mai durabil.

Instrumentul financiar pentru eficiența energetică (EEFI) este flexibil, oferind autorităților de management al programelor din cadrul politicii de coeziune potențiale modele care pot fi adaptate la nevoile lor specifice. Datorită faptului că este instrument financiar, EEFI facilitează utilizarea mai eficientă a resurselor publice, obținând mai multe rezultate cu mai puține resurse și atrăgând investiții private. Componenta de grant va contribui la o mai bună elaborare a proiectelor și va încuraja renovările mai aprofundate, îmbunătățind, totodată, accesibilitatea financiară în cazul gospodăriilor cu venituri mici care se confruntă cu sărăcia energetică. Flexibilitatea, eficiența și aplicabilitatea la scară largă permit EEFI să contribuie în mod eficace atât la îndeplinirea obiectivelor politicii de coeziune, cât și a celor ale REPowerEU în toate statele membre.

Deși se concentrează în principal pe eficiența energetică, EEFI încurajează, de asemenea, utilizarea surselor regenerabile de energie ori de câte ori este cazul - similar măsurilor de adaptare la schimbările climatice, care beneficiază de stimulente în cadrul întregului model. Fiind un model apropiat de piață, elaborat de DG Politică Regională și Urbană a Comisiei Europene și de Banca Europeană de Investiții, EEFI oferă combinația atractivă de granturi și instrumente financiare în domeniul eficienței energetice, solicitată de multă vreme de către profesioniști.

Banca Europeană de Investiții, în calitate de bancă a UE pentru climă, s-a angajat să ofere mai multe finanțări pentru investiții în eficiența energetică și energia din surse regenerabile. Acest angajament este coroborat, în mai multe state membre și regiuni, cu rolul nostru în gestionarea instrumentelor financiare, precum și cu sprijinul nostru consultativ acordat Comisiei Europene prin intermediul mandatelor, inclusiv al fi-compass, JASPERS și al Platformei de consiliere InvestEU. În mod similar, Fondul European de Investiții (care face parte din Grupul BEI) este, de asemenea, deja activ în furnizarea de garanții și de alte soluții de partajare a riscurilor către intermediarii financiari în sprijinul investițiilor în eficiența energetică și în surse regenerabile, realizate de întreprinderile mici și mijlocii.

Nevoile de investiții în aceste sectoare sunt uriașe, fiind necesară o alocare eficientă a fondurilor publice puse la dispoziție în acest scop - nu numai în cadrul politicii de coeziune, ci și prin intermediul Mecanismului de redresare și reziliență. Însă chiar și aceste volume mari de finanțare nu vor fi suficiente, impunându-se astfel utilizarea lor în mod eficace în vederea mobilizării, totodată, a unor resurse și a unei expertize financiare private, acolo unde este posibil. Modelul de instrument financiar propus în prezentul document a fost conceput pentru a canaliza gestiunea partajată și alte fonduri publice, alături de finanțarea din partea BEI, a altor IFI, a băncilor de promovare și a intermediarilor financiari de la nivel național. Încurajăm statele membre să colaboreze cu noi în elaborarea propriilor strategii de investiții în această privință, asigurând complementaritatea finanțării și utilizând cât mai eficient aceste resurse publice.

Sperăm că modelul de instrument propus, pe care îl lansăm astăzi, va beneficia, de asemenea, de angajamentul politic al guvernelor statelor membre, precum și de sprijinul rețelei europene de instituții financiare și agenții energetice, inclusiv al băncilor și instituțiilor de promovare de la nivel național. Beneficiarii finali trebuie să fie convingeți de avantajele unor astfel de investiții și să li se pună la dispoziție un mecanism eficient pentru furnizarea sprijinului financiar și a asistenței tehnice în vederea realizării acestor investiții. Considerăm că modelul de instrument propus îndeplinește aceste cerințe într-un mod integrat, combinând elementele de sprijin menționate și incluzând o componentă de finanțare prin granturi pentru a stimula și a oferi finanțare la prețuri accesibile beneficiarilor finali, sprijinind persoanele cele mai vulnerabile și afectate de recenta creștere dramatică a prețurilor energiei.

Grupul BEI și DG Politică Regională și Urbană a Comisiei Europene sunt pregătite să acorde împreună sprijin autorităților de management din statele membre, băncilor de promovare și intermediarilor financiari de la nivel național în vederea dezvoltării produselor financiare necesare, alături de granturi și sprijin consultativ, dedicate eficienței energetice și surselor regenerabile de energie la scară mai mică. Nu a existat niciodată până acum un moment mai oportun să ne accelerăm eforturile în acest sens.

Jean-Christophe Laloux, șeful
Departamentului de
creditare și consultanță
pentru UE,
Banca Europeană
de Investiții

1. Introducere

Prezentul document urmărește să descrie modelele pe care autoritățile de management (AM) le pot utiliza pentru a sprijini proiectele de eficiență energetică care combină granturi cu împrumuturi în cadrul unei operațiuni cu un singur instrument financiar (IF). Modelele de instrumente financiare sunt menite să ofere o imagine neexhaustivă a potențialului pe care îl au autoritățile de management de a utiliza noile flexibilități prevăzute la articolul 58 din Regulamentul privind dispozițiile comune (RDC). Documentul nu reprezintă o orientare oficială, iar utilizarea modelelor rămâne în întregime responsabilitatea autorităților de management, care trebuie să asigure aplicarea corectă a RDC în circumstanțele lor specifice.

Investițiile în eficiența energetică pot fi structurate în așa fel încât costul lucrărilor să fie acoperit cel puțin parțial cu ajutorul economiilor realizate la cheltuielile cu energia. În practică, granturile sunt deseori necesare pentru finanțarea unor părți ale proiectelor energetice, în special ale celor care au rate interne de rentabilitate scăzute sau negative ori, după caz, din motive sociale sau în scopul renovării aprofundate⁴. Prin urmare, în sectorul eficienței energetice, granturile pot fi combinate cu instrumente financiare cu scopul de:

- a îmbunătăți calitatea proiectelor prin acordarea de asistență tehnică în etapa de pregătire și de-a lungul ciclului de investiții;
- a atinge obiective ambițioase de economisire a energiei într-un interval de timp acceptabil, oferind stimulente pentru ca beneficiarii finali să se implice în proiecte de renovare mai aprofundată, care să aibă un impact mai mare în materie de economii de energie decât în cazul în care acestea ar fi fost puse în aplicare în lipsa unei astfel de componente de grant;
- a reduce costurile și sarcina de finanțare a instrumentelor financiare;
- a diminua nivelul perceput al riscurilor pentru anumite subsegmente de piață, cum ar fi asociațiile de proprietari de locuințe, persoanele cu venituri mici sau proiectele de eficiență energetică care implică întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) și/sau societăți de servicii energetice (*Energy service companies* - ESCO);
- a combate sărăcia energetică, sprijinind gospodăriile cu venituri reduse.

Autoritățile de management pot utiliza instrumente financiare pentru a răspunde nevoilor specifice ale pieței din statul lor membru, fără a exclude alte surse de finanțare. În cadrul acestui model sunt evidențiate mai multe soluții practice, de exemplu în ceea ce privește gestionarea diferitelor forme de sprijin de către un intermediar financiar și/sau de către administratorul unui fond de participare (FP); mecanismele care urmează să fie utilizate în legătură cu plata granturilor, cum ar fi reducerile de capital și modalitățile de raportare și monitorizare. Informații suplimentare privind utilizarea granturilor în combinație cu instrumente financiare pot fi găsite în fișa informativă privind fi-compass intitulată „Combinarea instrumentelor financiare și a granturilor din cadrul fondurilor cu gestiune partajată în perioada de programare 2021-2027”⁶, care a fost publicată în mai 2021.

-
- 4 „renovare aprofundată” înseamnă o renovare care transformă o clădire sau o unitate de clădire:
    - înainte de 1 ianuarie 2030, într-o clădire al cărei consum de energie este aproape egal cu zero, în conformitate cu Directiva privind performanța energetică a clădirilor (2010/31/UE), și anume „o clădire cu o performanță energetică foarte ridicată, stabilită în conformitate cu anexa I din Directiva europeană privind performanța energetică a clădirilor [EPBD]. Necesarul de energie aproape egal cu zero sau foarte scăzut ar trebui să fie acoperit, într-o foarte mare măsură, de energie din surse regenerabile, inclusiv energie din surse regenerabile produsă la fața locului sau în apropiere”;
    - începând cu 1 ianuarie 2030, într-o clădire cu emisii zero, în conformitate cu Propunerea Comisiei de revizuire a Directivei privind performanța energetică a clădirilor [COM (2021) 802 final].
  - 5 Fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI) și Contractele de performanță energetică (CPE) | fi-compass: <https://www.fi-compass.eu/publication/factsheets/european-structural-and-investment-funds-esif-and-energy-performance>
  - 6 <https://www.fi-compass.eu/publication/factsheets/combination-financial-instruments-and-grants-under-shared-management-funds>

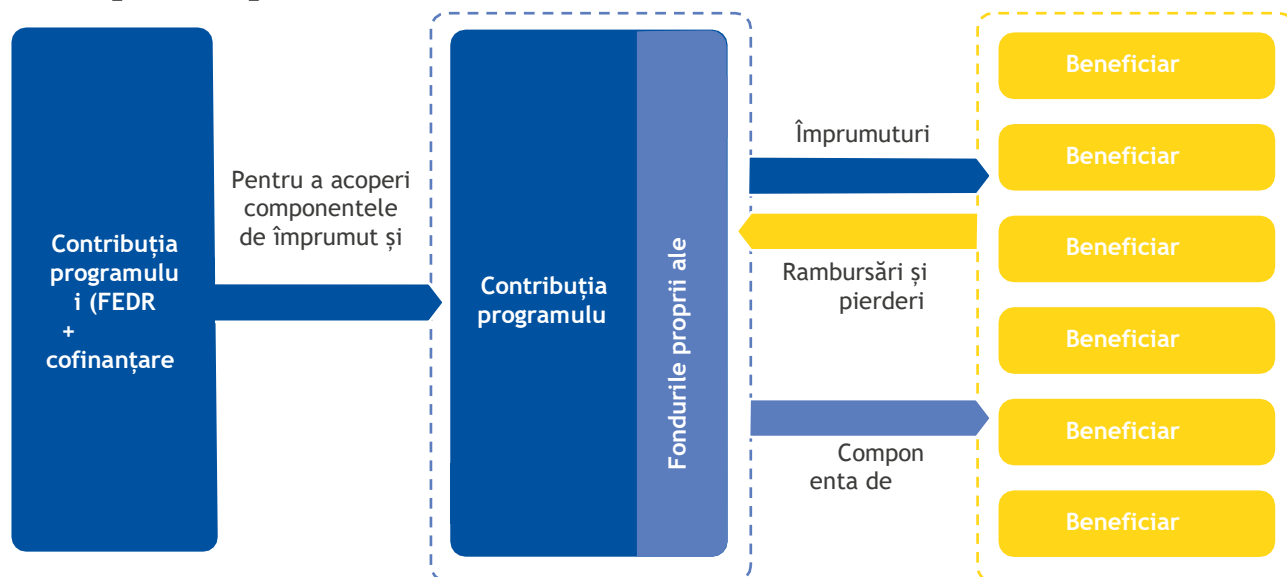
Instrumentele financiare oferă o modalitate eficientă din punct de vedere economic de implementare a investițiilor în eficiența energetică⁷. Totodată, în vederea asigurării unei utilizări și mai eficiente a resurselor publice, s-ar putea recurge la introducerea unor praguri minime de economisire pentru justificarea sau determinarea valorii grantului. Acest parametru ar putea fi stabilit la un nivel care să corespundă condițiilor regionale și naționale specifice, astfel încât să nu descurajeze o renovare mai profundă și să ia în considerare realizarea altor obiective sociale și economice, în special combaterea sărăciei energetice și includerea elementelor de adaptare la schimbările climatice în cadrul renovării complete.

Acest model de instrument financiar oferă un exemplu al modului în care cerințele de programare, proiectare și executare pot fi aplicate pentru a furniza instrumente financiare orientate către piață în vederea sprijinirii proiectelor de eficiență energetică, cum ar fi instrumentele financiare din Lituania prezentate într-un studiu de caz recent privind fi-compass.⁸ Modelul ilustrează tipul de abordare pe care autoritățile de management ar putea dori să o adopte atunci când își elaborează și își pun în aplicare propunerile în cadrul programelor aferente perioadei 2021-2027.

-
- 7 Raportul special al Curții de Conturi Europene - Eficiența energetică a clădirilor, 2020:
https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR20_11/SR_Energy_efficiency_in_buildings_EN.pdf
- 8 Instrumente financiare pentru eficiența energetică în sectorul rezidențial din Lituania: <https://www.fi-compass.eu/publication/case-studies/residential-energy-efficiency-financial-instruments-lithuania>

2. Un model de instrument financiar cu o componentă de grant dedicat sprijinirii eficienței energetice (EEFI)

Structura instrumentului financiar

Instrumentul financiar pentru eficiența energetică (EEFI) ia forma unui instrument financiar combinat constând într-un împrumut și un grant care urmează să fie gestionat de un intermediar financiar în numele unei autorități de management (AM), care acționează fie direct, fie prin intermediul unui fond de participare (FP).

EEFI va fi pus la dispoziție în cadrul unui program cofinanțat de Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) sau de Fondul de coeziune (FC) (denumit în continuare „programul”), ca parte a priorității din cadrul obiectivului de politică 2: *o Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon.*

Domeniul de aplicare al instrumentului financiar combinat ar trebui să fie definit în conformitate cu domeniul de aplicare al priorității în cadrul căreia este executat și cu evaluarea *ex ante* efectuată în temeiul articolului 58 alineatul (3) din RDC. Această evaluare *ex ante* va viza natura și cuantumul sprijinului acordat sub formă de granturi în conformitate cu articolul 58 alineatul (5) din RDC.

**Obiectivele
instrumentu
lui financiar
și rolul
intermediar
ului
financiar**

Instrumentul financiar combinat are ca obiective:

- să utilizeze resursele programului cu scopul de a mobiliza investiții suplimentare pentru acordarea de împrumuturi cu costuri reduse în vederea finanțării renovării clădirilor eligibile pentru a le face mai performante din punct de vedere energetic; și
- să utilizeze combinația de grant și împrumut în vederea finanțării asistenței tehnice acordate proprietarilor de clădiri și/sau să ofere o subvenționare a ratei dobânzii pentru reducerea costului împrumuturilor și/sau să sprijine o reducere de capital prin intermediul căreia să se ramburseze o parte din împrumut la momentul atingerii unor rezultate specifice în materie de eficiență energetică și/sau să extindă finanțarea la persoanele cu venituri mici.

9 În funcție de rezultatul evaluării *ex ante*, produsul financiar poate lua, de asemenea, forma unei garanții.

	<p>Intermediarul financiar va fi responsabil pentru punerea în aplicare atât a componentei de împrumut, cât și a celei de grant a EEFI. Rolul acestuia va include comercializarea produselor, identificarea beneficiarilor finali, evaluarea cererilor de asistență și plata produselor de grant și de împrumut în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat.</p>
Termenul-limită pentru utilizarea alocării corespunzătoare programului	<p>Împrumuturile EEFI, granturile pentru asistență tehnică, subvențiile de capital și subvențiile la dobândă care urmează să fie acoperite din alocarea aferentă programului din perioada 2021-2027 ar trebui să fie plătite beneficiarilor finali cel târziu la 31 decembrie 2029. Reducerea de capital legată de suma plătită până la data respectivă poate fi acordată și ulterior acelei date.</p> <p>Totodată, EEFI poate fi utilizat pentru a oferi sprijin care urmează să fie acoperit din alocările programelor din perioada de programare ulterioară, cea care urmează după 31 decembrie 2029. În conformitate cu articolul 68 alineatul (2) din RDC, în cazul în care un instrument financiar este executat după sfârșitul perioadei 2021-2027, sprijinul poate fi acordat beneficiarilor finali sau în folosul acestora, incluzând costurile și comisioanele de gestiune, pe baza acordurilor încheiate în cadrul perioadei de programare 2021-2027, cu condiția ca sprijinul respectiv să respecte normele de eligibilitate ale perioadei de programare ulterioare.</p>
Selecția	<p>Autoritatea de management poate atribui în mod direct un contract pentru executarea unui instrument financiar organismelor prevăzute la articolul 59 alineatul (3) din RDC.</p> <p>În cazul în care organismul selectat de autoritatea de management execută un fond de participare, acest organism ar trebui să selecteze la rândul său alte organisme care să execute unul sau mai multe instrumente financiare specifice.</p> <p>Contractul cu organismul sau organismele care execută instrumentul financiar poate prevedea posibilitatea de a acoperi o durată care depășește programul aferent perioadei 2021-2027, în cazul în care decizia de a recurge la articolul 68 alineatul (2) din RDC și de a continua executarea în cadrul programului următor este luată la o dată ulterioară.</p>

națională
Cofinanțare

Cofinanțarea poate fi asigurată prin finanțare națională la nivel de program, finanțare furnizată de intermediarul financiar și de alți investitori sau finanțare plătită de terți la nivel de proiect.

În cazul unui fond de participare, autoritatea de management îi va încredința acestui fond sarcina de a furniza intermediarului financiar sau intermediarilor financiari contribuția programului UE (finanțat din FEDR, FC sau din bugetul de stat). Totodată, fondurile de participare pot contribui cu propriile resurse la instrumentul financiar.

Atunci când cofinanțarea națională este furnizată la nivelul investițiilor în favoarea beneficiarilor finali, organismul care execută instrumentul financiar păstrează documente justificative care să demonstreze eligibilitatea cheltuielilor subiacente.

Normele speciale de eligibilitate aplicabile instrumentelor financiare sunt prevăzute la articolul 68 din RDC. Cofinanțarea națională se referă la finanțarea externă acordată pentru aceeași investiție, astfel cum se prevede la articolul 59 alineatul (8) din RDC și exclude resursele proprii ale inițiatorului proiectului. Cofinanțarea poate fi privată sau publică. Aceasta nu beneficiază de sprijin în cadrul niciunei alte operațiuni finanțate în temeiul RDC sau al unui alt instrument al Uniunii.

**Proiect
în
domeniul
eficienței
energetice**

Un proiect în domeniul eficienței energetice eligibil pentru sprijin ar trebui să cuprindă o serie de lucrări de renovare a uneia sau mai multor clădiri existente în vederea îmbunătățirii performanței energetice a acesteia/acestora. Investiția ar trebui să vizeze îmbunătățirea performanței energetice a uneia dintre următoarele:

- i. clădiri rezidențiale;
- ii. clădiri dedicate furnizării de servicii educaționale sau sociale;
- iii. clădiri dedicate activităților legate de administrația publică;
- iv. clădiri menționate la punctele (i), (ii) sau (iii) și în care alte activități decât cele menționate la punctele (i), (ii) sau (iii) ocupă cel mult 50 % din suprafața utilă.
- v. clădiri comerciale

Acestea pot include (sub rezerva unor criterii și excluderi eventual mai exigente care se regăsesc în program sau în documentele legate de program, cum ar fi strategia de investiții pentru EEFI) următoarele măsuri care, împreună, determină o reducere a cererii de energie primară cu cel puțin 20 %₁₀ comparativ cu situația anterioară investiției în renovare:

Măsuri standardizate

A. Investiții legate de anvelopa clădirilor:

- i. Izolația
Investiții în materiale izolante (inclusiv bariere contra vaporilor de apă, folii protectoare, măsuri pentru garantarea etanșeității și măsuri pentru reducerea efectelor punților termice și ale eșafodajului), precum și produse pentru aplicarea izolației pe anvelopa clădirii (dispozitive de fixare mecanică, adezivi etc.) și costurile de instalare a acestora;
- ii. Ferestre și uși
Geamuri și/sau consolidarea geamurilor, cadru, garnituri și materiale de etanșare și costurile de instalare a acestora.
- iii. Alte măsuri legate de anvelopa clădirilor cu impact asupra performanței termice.
Această investiție poate include, printre altele, dispozitive externe de umbră, sisteme solare de control și sisteme pasive, precum și costurile de instalare a acestora.

B. Investiții legate de sistemul clădirilor:

Aceste investiții constau în una dintre următoarele măsuri individuale, cu condiția ca acestea să respecte cerințele minime stabilite pentru componentele și sistemele individuale în cadrul măsurilor naționale aplicabile de punere în aplicare a Directivei 2010/31/UE (Directiva privind performanța energetică a clădirilor reformată) și, după caz, să se încadreze în cele mai des utilizate două clase de eficiență energetică, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/1369 și cu actele delegate adoptate în temeiul respectivului regulament (etichetarea energetică a produselor cu impact energetic):

- i. Încălzirea încăperilor: investiții legate de generarea de căldură (de exemplu, înlocuirea centralelor termice, pompă de căldură, dispozitive de control al generării de căldură), stocare (de exemplu, rezervor de stocare), distribuție (de exemplu, pompă de circulație, supape de circuit, dispozitive de control al distribuției) și dispersie (de exemplu, radiatoare, încălzirea tavanului/podelei, bobine pentru ventilator, dispozitive de control al emisiei). Instalarea de centrale termice pe bază de combustibili fosili (de exemplu, cărbune, păcură, gaz) nu este eligibilă, cu excepția celor pe gaz cu condensare, care fie au cel puțin clasa energetică A, fie au o eficiență sezonieră de 90 % sau mai mare;

ii. A
p
a

c
a
l
d
ă

m
e
n
a
j
e
r
ă
:

i
n
v
e
s
t
i
ț
i
i

l
e
g
a
t
e

d
e

g
e
n
e
r
a
r
e
a

d

e apă caldă [de exemplu, sisteme termice solare, centrale termice (a se vedea mai sus restricțiile pentru centrale termice), dispozitive de control al căldurii], stocare (de exemplu, rezervor de stocare), distribuție (de exemplu, pompă de circulație, supape de circuit/supape de amestec, dispozitive de control al distribuției, izolarea termică a sistemului și a conductelor) și livrare (de exemplu, supape de robinet, capete de duș);

Un nivel minim de 10-20 % este necesar în conformitate cu proiectul de regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare (RGECA). Ar putea fi propus un procent mai mare, de exemplu, atunci când programul prevede un astfel de obiectiv mai ambițios. În modelul propus din modularea valorii grantului [a se vedea secțiunea următoare], doar o economie de 30 % sau mai mare declanșează reducerea de capital, ceea ce este în conformitate cu pragul minim.

- iii. Sistemele de ventilație: Investiții legate de echipamentele de recuperare a căldurii (de exemplu, schimbător de căldură, preîncălzitor, unitate de recuperare a căldurii, dispozitive de control al generării căldurii), distribuție (de exemplu, ventilatoare, pompe de circulare, supape, filtre, dispozitive de control al distribuției) și dispersie (de exemplu, conducte, guri de evacuare, dispozitive de control).
- iv. Răcirea: investiții legate de generarea de răcire (de exemplu, generatoare de climatizare, pompă de încălzire-răcire, compresoare, dispozitive de control al generării), distribuție (de exemplu, pompă de circulare, supape de circuit, dispozitive de control al distribuției) și dispersie (de exemplu, plafon/podea/grinzi; bobine pentru ventilator, dispozitive de control). Măsurile de răcire pasivă (de exemplu, izolarea acoperișurilor, umbrirea externă) ar trebui, de asemenea, să fie eligibile ca măsuri legate de anvelopa clădirii;
- v. Iluminat: investiții legate de surse de lumină și corpuri de iluminat eficiente;
- vi. Automatizarea și controlul clădirii: investiții legate de sistemele de management al clădirii care introduc funcții de supraveghere, informații obținute cu ajutorul tehnicii, dispozitive de control (de exemplu, controlul centralizat al generării, distribuției, emițătorilor, pompelor de circulare) și sisteme de comunicații necesare (de exemplu, cabluri, emițătoare);
- vii. Conectarea la sursele de alimentare cu energie: investiții legate de conectarea la rețeaua de energie sau la instalațiile de stocare (de exemplu, încălzire centralizată, sistem fotovoltaic) și la instalațiile aferente necesare;
- viii. Producția descentralizată de energie din surse regenerabile: investiții legate de sistemele de alimentare bazate pe energie din surse regenerabile instalate în interiorul clădirii sau pe aceasta;
- ix. Instalarea de stații de încărcare pentru vehiculele electrice în interiorul clădirilor sau atașate la acestea;
- x. Investiții legate de energia din surse regenerabile (de exemplu, sisteme fotovoltaice), care nu sunt conectate la clădiri;
- xi. Alte costuri legate direct de investițiile în eficiența energetică.

Lista de mai sus indică ceea ce ar putea fi eligibil în cadrul investițiilor în eficiența energetică care urmează să fie sprijinite de instrumentul financiar, dar sunt posibile abateri de la aceasta, după caz, pentru atingerea obiectivelor programului.

În plus, definiția investițiilor în eficiența energetică ar putea lua în considerare criteriile tehnice de examinare relevante, astfel cum sunt definite în cadrul activităților relevante menționate în anexa I la Actul delegat privind taxonomia UE în domeniul climei¹¹. Printre acestea se numără criteriile tehnice de examinare prevăzute la:

- activitățile 7.1-7.3 legate de construcția de clădiri noi și de renovarea clădirilor existente, precum și de instalarea, întreținerea și repararea echipamentelor pentru eficiența energetică și
- activitățile 7.4-7.6 care vizează măsuri individuale de renovare, care contribuie la îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor.

Măsuri nestandardizate

- i. Centrale de microgenerare de înaltă eficiență (centrale de cogenerare cu o capacitate mai mică de 50 kWel) ar trebui să fie eligibile dacă se încadrează în clasa A sau într-o clasă superioară sau, în cazul în care nu există etichete disponibile, acestea ar trebui să atingă o eficiență anuală globală de 90 %.
- ii. Alte investiții identificate printr-un audit energetic în conformitate cu standardele

europene EN 16247 (sau echivalente) și/sau printr-un certificat de performanță energetică în conformitate cu Directiva 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor („EPBD”), cu condiția ca acestea să respecte cerințele minime de performanță energetică aplicabile la nivel național pentru clădirile renovate.

- iii. Alte cheltuieli identificate clar privind adaptarea la schimbările climatice, cum ar fi acoperișurile verzi, impermeabilizarea uscată¹², care nu se încadrează în alte categorii.

11 Regulamentul delegat (UE) 2021/2139 al Comisiei din 4 iunie 2021, disponibil la adresa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R2139&from=EN>

12 Pentru exemple de posibile măsuri de adaptare, a se vedea RESIN Adaptation Options Library, Climate App - Adaptation Options sau capitolul 3 din raportul AEM - *Urban Adaptation of Europe* (Adaptarea urbană a Europei).

În cazul proiectelor care constau în investiții care se încadrează în domeniul de aplicare al măsurilor legate de eficiența energetică și al celor care nu au legătură cu eficiența energetică, nu mai puțin de 70 %¹³ din cheltuieli ar trebui să cuprindă măsuri de eficiență energetică, cum ar fi cele enumerate mai sus, recunoscând necesitatea de a include în sfera de aplicare a proiectului măsuri generale pentru a se asigura că lucrările finalizează modernizarea proprietății. De exemplu, măsurile de protecție împotriva cutremurelor, de reținere a apei pluviale sau investițiile în conexiunea în bandă largă ar putea să se situeze sub pragul care permite ca investițiile să fie sprijinite de EEFI fără a fi necesară o justificare a eficienței lor energetice.

Se pot pune la dispoziție instrumente online în sprijinul intermediarilor financiari și al beneficiarii finali în vederea verificării eligibilității investițiilor și a evaluării economiilor aferente de energie preconizate și a altor indicatori de realizare.¹⁴

**Politica de
creditare**

Plata din partea autorității de management sau a fondurilor de participare către intermediarul financiar:

În temeiul acordului de finanțare dintre autoritatea de management sau fondul de participare și intermediarul financiar, contribuțiile publice din cadrul programului sunt angajate în favoarea intermediarului financiar pentru înființarea EEFI. Contribuția programului se referă atât la componenta de împrumut, cât și la cea de grant a instrumentului financiar combinat.

Generarea unui portofoliu de împrumuturi noi:

Intermediarul financiar ar trebui să aibă obligația de a crea, într-o perioadă limitată prestabilită, un portofoliu de noi împrumuturi eligibile, în plus față de activitățile sale curente de împrumut, (parțial) finanțate din fondurile acordate în cadrul programului, în conformitate cu condițiile convenite în acordul de finanțare.

Împrumuturile eligibile pentru beneficiarii finali (conform criteriilor de eligibilitate predefinite la nivel de împrumut și la nivel de portofoliu) ar trebui să fie incluse în mod automat în portofoliu, prin transmiterea avizelor de includere, cel puțin trimestrial.

Intermediarul financiar ar trebui să pună în aplicare o politică de creditare coerentă, care să permită o bună administrare a portofoliului de credite și să respecte standardele aplicabile din sector, rămânând în același timp aliniată la interesele financiare și la obiectivele de politică ale autorității de management.

Identificarea, selectarea, obligația de diligență, documentarea și executarea împrumuturilor acordate beneficiarilor finali ar trebui să se efectueze de către intermediarul financiar în conformitate cu procedurile sale standard și cu principiile stabilite în acordul de finanțare relevant.

**Combinăția
cu grantul**

Împrumutul va fi combinat cu un grant în conformitate cu dispozițiile articolului 58
alineatul (5) din RDC. Componenta de grant poate consta în unul sau mai multe

dintre următoarele elemente:

- grant pentru asistență tehnică;
- subvenționarea ratei dobânzii;
- subvenții de capital pentru gospodăriile cu venituri mici;
- reduceri de capital sau subvenții de capital corelate cu performanța.

13 Opțional: autoritatea de management poate stabili pragul la nivelul de 60 % pentru proiectele în care măsurile de adaptare la schimbările climatice identificate în mod clar constituie cel puțin 10 % din totalul costurilor eligibile.

14 Un exemplu de astfel de instrument online este „Green Eligibility Checker” (instrument de verificare a eligibilității verzi) dezvoltat de BEI cu finanțare din partea Platformei europene de consiliere în materie de investiții (a se vedea instrumentul Green Eligibility Checker al BEI: <https://greenchecker.eib.org/>). Normele de eligibilitate încorporate în Green Eligibility Checker se bazează pe criteriile verzi ale BEI aplicabile produselor intermediare de natura datoriei, care sunt aliniate la criteriile tehnice de examinare aplicabile principiului contribuției substanțiale, astfel cum sunt definite în Actul delegat privind taxonomia UE în domeniul climei și, prin urmare, sunt compatibile cu politica de coeziune.

1. Grant pentru asistență tehnică

Grantul pentru asistență tehnică ar urma să fie acordat beneficiarului final fie:

- sub forma unui grant în numerar acordat beneficiarului final pentru finanțarea unor activități specifice, cum ar fi pregătirea unui audit energetic [inclusiv elaborarea unui certificat de performanță energetică (EPC) care să fie utilizat pentru reducerea de capital - a se vedea punctul 4] sau ca specificații pentru lucrări, pe baza rambursării a până la 100 % din costurile reale suportate pentru astfel de activități de către un beneficiar final, cu condiția respectării normelor aplicabile, inclusiv a normelor privind ajutoarele de stat;
- sub forma unui grant în numerar în folosul beneficiarului final, oferit de organismul de executare a instrumentului financiar. Acest organism poate selecta una sau mai multe societăți care să ofere o astfel de asistență fie gratuit pentru beneficiarul final, fie cu plata de către beneficiarul final a unei anumite părți din costuri în afara contribuției programului („ghișeu unic”/„servicii energetice integrate”);
- ca sumă fixă plătită beneficiarului final sau în folosul acestuia pentru finanțarea activităților sus-menționate, cu o metodologie bazată pe costurile estimate ale acestor activități, verificate în cadrul evaluării *ex ante* sau într-un alt document. Cheltuielile sprijinite prin acordarea unei astfel de sume forfetare nu ar trebui să beneficieze de niciun alt sprijin din partea UE.

Numai activitățile plătite ulterior deciziei de acordare a finanțării ar trebui să fie eligibile. Acordul de finanțare ar trebui să includă măsuri pentru a asigura îndeplinirea standardelor minime privind auditul energetic (în cazul în care este necesar un audit) și alte activități. Măsurile se pot baza pe mecanismele existente (cum ar fi lista autorizată a auditorilor energetici etc.). Dacă criteriile de eligibilitate includ adaptarea la schimbările climatice (a se vedea: măsuri nestandardizate), grantul pentru asistență tehnică poate fi utilizat, de asemenea, pentru a efectua o evaluare a riscurilor climatice și a vulnerabilității în vederea identificării măsurilor relevante de adaptare la schimbările climatice, astfel cum se arată în *Orientările tehnice privind imunizarea infrastructurii la schimbările climatice în perioada 2021-2027*¹⁵.

Acordul de finanțare poate stipula menținerea eligibilității grantului pentru asistență tehnică chiar și în cazul în care investițiile în eficiența energetică sunt finanțate din resurse din afara programului sau nu sunt finanțate deloc. Acest lucru survine atunci când rezultatele auditului energetic arată că investiția nu este fezabilă/justificată din punct de vedere economic (de exemplu, nu se pot realiza economiile minime necesare), însă ar putea fi aplicat și pentru a încuraja pregătirea unor astfel de investiții fără riscul de răspundere formală.

Pentru a reduce obstacolele din calea investițiilor și pentru a oferi stimulente inițiatorilor de proiecte, costurile aferente certificatului de performanță energetică sau ale auditului energetic ar trebui să fie acoperite integral sau într-o proporție semnificativă de grantul pentru asistență tehnică.

2. Subvenții de capital pentru gospodăriile cu venituri mici

Acordul de finanțare ar trebui să definească criteriile care urmează să fie utilizate pe baza evaluării *ex ante* și a programului în care sunt incluse astfel de dispoziții.

În funcție de criterii și sub rezerva normelor aplicabile, grantul ar putea fi utilizat pentru

a acoperi până la 100 % din costurile investițiilor care pot fi atribuite unei anumite gospodării cu venituri mici, împrumutul fiind utilizat numai pentru celelalte gospodării. Totuși, în temeiul articolului 58 alineatul (5) din RDC, componenta de grant nu poate depăși valoarea investițiilor sprijinite de produsul financiar. Aceasta ar trebui să fie plătită sub forma unei subvenții de capital acordată gospodăriilor cu venituri mici ca parte a operațiunii privind instrumentul financiar și ar trebui să vizeze fie gospodăriile situate în aceeași locuință multifamilială, fie gospodăriile încadrate la altă denumire geografică specifică (în contextul locuințelor sociale, operațiunile de acordare de subvenții ar putea fi mai adecvate).

15 JO C 373, 16.9.2021, p. 1, CELEX: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52021XC0916\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52021XC0916(03))

3. Subvenționarea ratei dobânzii

Subvenționarea ratei dobânzii ar fi utilizată pentru a reduce costul coinvestiției din partea sectorului privat, oferind o reducere pentru a se asigura că în ceea ce privește costul împrumuturilor nu se depășește un anumit plafon.

Subvenționarea ratei dobânzii poate fi efectuată printr-o plată unică de capital către intermediarul financiar în momentul semnării acordului de împrumut cu beneficiarul final.

4. Reduceri de capital sau subvenții de capital corelate cu performanța

Valoarea sau procentul și condițiile care declanșează reducerile de capital ar trebui să fie stabilite în mod clar în acordul de împrumut semnat cu beneficiarul final. De regulă, reducerile de capital pot depinde de realizarea unor economii de energie specifice generate de lucrările efectuate și stabilite printr-un audit energetic sau prin orice altă metodă transparentă și proporțională¹⁶. Atunci când este aplicată, reducerea de capital are ca efect scoaterea în afara bilanțului sau rambursarea anticipată a împrumutului de către intermediarul financiar.

Acordul poate prevedea utilizarea subvențiilor de capital în locul reducerilor de capital¹⁷, valoarea subvenției bazându-se pe economiile de energie preconizate, astfel cum se explică în tabelul de mai jos. Într-un astfel de caz, împrumutul acoperă restul costurilor de investiție.

Reducerea de capital poate fi contabilizată ca o scoatere în afara bilanțului sau ca o rambursare anticipată a părții corespunzătoare a expunerii împrumutului.

Factori declanșatori ai reducerii de capital:

Ar trebui să se efectueze o estimare *ex ante* a performanței energetice a clădirii și a îmbunătățirii sub forma unui certificat de performanță energetică sau a oricărei alte metode transparente și proporționale. În ceea ce privește măsurile standard în materie de eficiență energetică, cerințele de verificare ar trebui să fie reduse și, acolo unde este posibil, ar trebui să se utilizeze metode statistice și instrumente online. De exemplu, costul mediu standardizat poate fi utilizat pentru a calcula cantitatea de m² suprafață renovată sau de kW capacitate instalată a surselor regenerabile de energie. Este necesar ca autoritatea de management să ajusteze periodic prețurile medii standardizate și să comunice acest lucru fondurilor de participare și/sau intermediarului financiar.

Reducerea de capital va fi declanșată în urma verificării *ex post* sau a controlului livrării (sau al nelivrării) lucrărilor de renovare care fie:

- va lua forma unui nou certificat de performanță energetică (certificat de performanță energetică *ex post*) sau
- va verifica lucrările finalizate în raport cu estimarea *ex ante* (fiind permise abaterile care nu duc la diminuarea impactului politicii).

Certificatul de performanță energetică ar trebui să identifice economiile de energie și reducerea ulterioară a emisiilor de gaze cu efect de seră, inclusiv revizuirea facturilor și valoarea investițiilor dedicate măsurilor de eficiență energetică, pentru a se asigura că sunt respectate economiile minime.

- 16 De exemplu, instrumentele online, cum ar fi Green Eligibility Checker (instrument de verificare a eligibilității verzi), pot fi considerate metode proporționale și transparente în cazul investițiilor cu riscuri scăzute de performanță.
- 17 Subvențiile de capital ar putea fi mai adecvate atunci când componenta de investiție care face obiectul acesteia este supusă unui risc de performanță foarte scăzut, de exemplu achiziționarea de echipamente cu caracteristici cunoscute. Într-un astfel de caz, acoperirea directă a costurilor ar putea reduce costurile totale de finanțare, iar, ca regulă generală, nu ar mai fi necesare verificări ex post ale realizării rezultatelor.

Odată întocmit certificatul de performanță energetică *ex post*, acesta ar constitui baza obiectivă în temeiul căreia intermediarul financiar ar urma să declanșeze reducerea de capital, ceea ce va duce, la rândul său, la conversia unei părți a împrumutului în subvenție, reducându-se astfel cuantumul restant al împrumutului pentru debitor.

Cu titlu indicativ, luând în considerare reducerile plătite din resurse din afara UE în perioada de programare 2014-2020, se propun următoarele reduceri de capital pentru împrumuturile eligibile:

Economii de energie	Reducere de capital [% din cuantumul împrumutului eligibil]
30 %	15 %
40 %	25 %
50 %	35 %
60 % sau NZEB	posibil o reducere mai mare, astfel cum s-a stabilit în evaluarea <i>ex ante</i>

Sursă: exemple de instrumente financiare din cadrul fondurilor ESI pentru perioada 2014-2020, fi-compass

Cuantumul reducerii de capital ar putea fi majorat cu încă 5 puncte procentuale dacă domeniul de aplicare al investiției care beneficiază de sprijin include și măsuri concrete de adaptare la schimbările climatice, care să reprezinte cel puțin 10 % din totalul costurilor eligibile.

Conversia unei subvenții de capital într-un împrumut atunci când nu sunt îndeplinite condițiile de acordare a subvenției:

În cazul în care se acordă o subvenție de capital legată de economiile de energie preconizate, acordul de împrumut poate prevedea o verificare *ex post* sau un control al livrării (sau al nelivrării) lucrărilor de renovare, care fie:

- va lua forma unui nou certificat de performanță energetică (certificat de performanță energetică *ex post*) sau
- va verifica lucrările finalizate în raport cu certificatul de performanță energetică *ex ante* (fiind permise abaterile care nu duc la diminuarea impactului politicii). O astfel de verificare *ex post* ar putea să nu fie necesară, de exemplu în cazul în care subvenția este utilizată pentru echipamente cu caracteristici cunoscute.

În cazul în care verificarea sau controlul livrării prevăzute în acordul de împrumut necesită anularea sau reducerea cuantumului subvenției deja plătite, însă împrumutul îndeplinește în continuare criteriile pentru un sprijin sub formă de împrumut, intermediarul financiar poate converti suma afectată din componenta de grant în împrumut finanțat din resursele programului. Graficul de rambursare și sumele raportate ar trebui revizuite în consecință.

Cumulul componentelor de grant

În conformitate cu articolul 58 alineatul (5) din RDC, valoarea totală a sprijinului sub formă de grant nu poate depăși valoarea investițiilor sprijinite prin împrumut. Această regulă ar trebui să fie verificată la nivelul instrumentului financiar și nu în legătură cu

fiecare investiție sprijinită. Acest acord de finanțare ar trebui să includă dispoziții specifice pentru asigurarea monitorizării îndeplinirii acestei cerințe. Acestea ar trebui să țină seama de natura instrumentului financiar și de costurile totale estimate ale diferitelor componente de grant care sunt planificate în conformitate cu evaluarea *ex ante* (acoperirea preconizată a gospodăriilor cu venituri mici, economiile medii de energie estimate, nevoile de sprijin tehnic).

**Exemplu de
metodologie
de stabilire
a
componente
i de grant**

(opțional)

Chiar dacă împrumuturile sunt eficiente din punctul de vedere al costurilor prin natura lor rambursabilă, atunci când se utilizează componente de grant, nivelul acestora ar trebui să fie proporțional cu economiile de energie realizate și în concordanță cu valorile-țintă ale indicatorilor din program.

Aceasta s-ar putea măsura prin raportul dintre componenta de grant legată de performanță și economiile estimate în ceea ce privește consumul de energie primară, astfel cum sunt stabilite în certificatul de performanță energetică. Costul maxim în euro al unității de economisire ar putea fi estimat:

- ca parte a evaluării *ex ante* sau pe baza acesteia sau
- prin simpla transpunere a valorilor-țintă și a alocărilor orientative incluse în program sau
- pe baza bunelor practici, a criteriilor de referință naționale sau a datelor istorice.

În cazul unui număr restrâns de categorii cu niveluri diferite de economii (de exemplu, 30/40/50/60 %, în concordanță cu categoriile utilizate pentru reducerile de capital), ar putea fi stabilite valori separate pentru a nu descuraja renovările mai ambițioase. Sau, în cazul în care metodologia de stabilire a valorilor-țintă nu furnizează date atât de detaliate, ar putea fi utilizat un coeficient unic legat de investițiile mai ambițioase. Un astfel de coeficient ar defini valoarea maximă permisă a grantului pentru fiecare procent din economiile de energie realizate.

Coeficientul (coeficienții) ar face parte din strategia de investiții. Verificarea de către intermediarul financiar ar fi limitată la compararea valorii grantului cu valoarea maximă permisă pe baza unui coeficient pentru o anumită categorie de proiecte. Parametrul ar putea fi revizuit atunci când condițiile de piață se modifică pe baza solicitării din partea intermediarului financiar.

**Ajutoare de
stat sau
ajutoare de
minimis**

La nivelul intermediarului financiar și al fondului de participare, pentru componenta de împrumut:

În mod normal, ajutorul de stat este exclus atunci când este îndeplinită **una dintre următoarele condiții:**

- intermediarul financiar coinvestitor și autoritatea de management sau fondul de participare efectuează investiția în condiții de egalitate (*pari passu*), adică în aceiași termeni și condiții, în același timp (în cadrul aceleiași tranzacții), suportă în orice moment pierderile și beneficiile proporțional cu contribuțiile lor (pro rata), au același nivel de subordonare în raport cu aceeași clasă de risc și există o participare semnificativă din punct de vedere economic a coinvestitorilor independenți și privați, de exemplu, a intermediarului financiar, la împrumutul cu partajarea riscurilor. Totuși, acest lucru nu este posibil atunci când în combinație cu împrumutul se acordă un grant, de exemplu în cazul reducerii de capital și al subvenției de capital, ceea ce ar afecta principiul *pari passu*.
- remunerația (și anume costurile și/sau comisioanele de administrare) fondului de participare și a intermediarului financiar, precum și structura de stabilire a prețului împrumutului folosită de intermediarul financiar reflectă remunerația actuală de pe piață în situații comparabile, lucru care este valabil atunci selecția acestora s-a făcut printr-o procedură de selecție deschisă, transparentă, nediscriminatorie și obiectivă; sau
- avantajul financiar al contribuției publice a programului la instrument este cuantificat și apoi transferat integral către beneficiarii finali sub forma unei reduceri a ratei dobânzii și/sau a unei diminuări a cerințelor în materie de garanții reale în raport cu rata pieței. Rata pieței constă fie în criteriile de referință de pe piață adecvate riscului și sectorului în cauză, fie în indicatorii de piață prevăzuți în Comunicarea privind ratele de referință.

La nivelul destinatarului final, pentru instrumentul financiar combinat (componenta de împrumut și componenta de grant):

- Ajutorul de stat poate fi exclus în cazul în care beneficiarii finali sunt persoane fizice care nu desfășoară o activitate economică¹⁸ și, prin urmare, nu intră în domeniul de aplicare al ajutorului de stat.
- În plus, în cazul în care beneficiarul final este o întreprindere foarte mică, ar trebui să se evalueze dacă sprijinul acordat în cadrul EEFI poate afecta comerțul dintre statele membre. Dacă se concluzionează că nu există niciun impact asupra comerțului, determinat de exemplu de natura și dimensiunea întreprinderii, nici sprijinul nu intră în domeniul de aplicare al normelor privind ajutoarele de stat. Hotărârea Marinvest a CJUE oferă un exemplu al tipului de întreprinderi care nu intră sub incidența normelor privind ajutoarele de stat¹⁹.
- În cazul în care ajutorul de stat nu poate fi exclus, sprijinul trebuie să respecte normele aplicabile privind ajutoarele de stat (fie este scutit de obligația de notificare în temeiul RGECA, fie este notificat în conformitate cu orientările aplicabile privind ajutoarele de stat) sau normele privind ajutoarele *de minimis*.

Ajutorul de stat acordat beneficiarului final poate lua următoarele forme:

- În cazul unei reduceri de capital sau al unei subvenții de capital, sprijinul ia forma atât a unui împrumut, cât și a unui grant, din care ar trebui cumulate sumele aferente sprijinului comun.
- În cazul unui grant pentru asistență tehnică, sprijinul ia forma unui grant obișnuit.
- În cazul unei rate reduse a dobânzii, sprijinul ia forma unui împrumut subvenționat.

În temeiul regulamentului de minimis²⁰, echivalentul subvenție brută (ESB) al ajutorului (care include atât componenta de împrumut, cât și componenta de grant) poate fi calculat în conformitate cu metodologia prevăzută la articolul 4 din regulamentul *de minimis*. Ca alternativă, se pot aplica dispozițiile articolului 4 alineatul (3) și ale articolului 4 alineatul (6) din regulamentul *de minimis*.

Valoarea actualizată (sau netă actualizată) a grantului ar trebui inclusă în calculul cuantumului ajutorului *de minimis* acordat, după cum urmează.

ESB = (i) valoarea actualizată a grantului + (ii) ESB al

împrumutului, unde

(i) *Valoarea actualizată a grantului* = valoarea netă actualizată a grantului alocat în temeiul acordului de finanțare, inclusiv grantul pentru asistență tehnică, ajutorul pentru investiții și subvenționarea ratei dobânzii.

Reducerea de capital plătită la atingerea unui obiectiv intermediar ar trebui calculată ca parte a grantului total la momentul semnării acordului de finanțare, pe baza valorii maxime posibile a grantului suplimentar, în anul în care reducerea de capital este plătită beneficiarului final. În cazul în care se ia decizia de a nu se acorda reducerea de capital, cuantumul total acordat întreprinderii ar putea fi ajustat în consecință.

Pentru calcularea valorilor nete actualizate, rata de referință²¹ se utilizează ca rată de actualizare. În acest scop, trebuie să se utilizeze rata de bază majorată cu o marjă fixă de 100 de puncte de bază.

- 18 Persoanele fizice care desfășoară o activitate comercială (de exemplu, investitori imobiliari, investitori providențiali etc.) ar fi considerate, de regulă, ca fiind întreprinderi în sensul controlului ajutoarelor de stat.
- 19 A se vedea hotărârea Tribunalului din 14 mai 2019, Marinvest/Comisia Europeană, T-728/17.
- 20 Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis*.
- 21 Potrivit Comunicării Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont, JO C 14, 19.1.2008, p. 9.

(ii) *Un indicator acceptabil pentru calcularea ESB al împrumutului* = valoarea nominală a împrumutului (EUR) × diferența dintre rata pieței și rata dobânzii efective × durata medie ponderată a împrumutului (ani)

Această metodologie se aplică numai împrumuturilor prioritare cu rată fixă. În cazul altor tipuri de împrumuturi, statele membre ar trebui să notifice metodologia de calcul pentru ESB al împrumuturilor, astfel cum se precizează la articolul 4 din regulamentul *de minimis*.

Cuantumul total al ajutorului calculat folosind ESB nu trebuie să depășească 200 000 EUR pe o perioadă fiscală de 3 ani. Pe lângă cerințele privind pragul, trebuie îndeplinite toate celelalte cerințe din regulamentul *de minimis*.

În temeiul RGECA, se poate aplica articolul 38 (Eficiența energetică) sau orice altă dispoziție sau combinație de dispoziții, cu condiția să fie îndeplinite toate condițiile prevăzute de RGECA și să nu se depășească cea mai mare intensitate/valoare aplicabilă a ajutorului.

În cazul în care nu se aplică nici regulamentul *de minimis* și nici RGECA, statele membre trebuie să notifice o schemă de ajutoare sau o măsură individuală, în special în temeiul Orientărilor privind ajutoarele pentru climă, energie și mediu sau al Orientărilor privind ajutoarele regionale.

Politica tarifară

Intermediarul financiar ar trebui să prezinte o politică de tarificare și o metodologie pentru a asigura transferul integral al avantajului financiar al contribuției publice a programului către beneficiarii finali eligibili, inclusiv elementele de liberalitate. Politica de tarificare și metodologia ar trebui să garanteze că:

- I. rata dobânzii la participarea intermediarului financiar este stabilită în sistem de piață (și anume conform politicii proprii a intermediarului financiar),
- II. rata globală a dobânzii, care urmează a fi percepută pentru împrumuturile acordate beneficiarilor finali eligibili incluși în portofoliu, este redusă proporțional cu alocarea furnizată de contribuția publică a programului. Reducerea ar trebui să ia în considerare eventualele dobânzi și alte costuri pe care fondurile de participare/intermediarii financiari le-ar putea percepe în numele autorității de management.
- III. În cazul în care rata globală a dobânzii depășește un prag maxim al ratei dobânzii²², subvenționarea ratei dobânzii se aplică pentru a reduce suma plătită de către beneficiarul final la pragul maxim al ratei dobânzii. De regulă, se va solicita o reducere a ratei dobânzii cu 100-200 de puncte de bază, iar reducerea nu ar trebui să ducă la o rată negativă a dobânzii.
- IV. calculul ESB, astfel cum este prezentat în secțiunea privind ajutoarele de stat sau ajutoarele *de minimis*, se aplică pentru fiecare împrumut inclus în portofoliu.
- V. politica de tarificare și metodologia rămân neschimbate pe parcursul perioadei de includere, cu excepția cazului în care suferă modificări, astfel cum se arată în secțiunea *Evaluare*.

Dacă este cazul, intermediarul financiar ar trebui să prezinte, de asemenea, o politică de garantare și o metodologie pentru a asigura transferul integral al avantajului financiar al contribuției publice a programului către beneficiarii finali eligibili.

Intermediarul financiar ar trebui să reducă rata globală a dobânzii efective (și politica de garantare, dacă este cazul) percepute beneficiarilor finali în cadrul fiecărui împrumut eligibil inclus în portofoliu, reflectând finanțarea favorabilă, condițiile de partajare a riscurilor, precum și acordarea unei reduceri de capital pentru împrumutul cu partajarea riscurilor.

²² Acest prag corespunde nivelului maxim al ratei dobânzii care urmează să fie percepută pentru împrumutul acordat beneficiarului final pe baza rezultatului evaluării *ex ante* și/sau astfel cum este definit în acordul de finanțare.

Răspunderea autorității de management	Pierderile acoperite sunt sumele datorate din principal (de plată și restante) și dobânzile standard și sumele aferente subvențiilor deja acordate (dar cu excepția penalităților pentru întârziere la plată și a oricăror alte costuri și cheltuieli).
Răspunderea organismelor care execută instrumente financiare	Organismele care execută instrumentele financiare în cauză ar trebui să îi sprijine pe beneficiarii finali, ținând cont în mod corespunzător de obiectivele programului și de potențialul de viabilitate financiară al investiției, astfel cum este justificat în planul de afaceri sau într-un document echivalent. Selecția beneficiarilor finali ar trebui să fie transparentă și să nu genereze conflicte de interese. Potrivit articolului 103 alineatul (6) al doilea paragraf din RDC, organismele care execută instrumente financiare nu pot rambursa statelor membre cuantumul neconforme cu reglementările.
Perioada de includere	Se recomandă ca durata tipică pentru constituirea portofoliului de împrumuturi să fie cuprinsă între 4 și 5 ani de la data semnării acordului de finanțare. Totuși, durata de constituire a portofoliului de împrumuturi poate fi stabilită de la caz la caz de către autoritatea de management în acordul de finanțare semnat cu intermediarul financiar.
Contabilitatea subvențiilor de capital, a reducerilor de capital și a subvențiilor la dobândă	Subvenția de capital ar trebui acordată pe parcursul perioadei de plată a împrumutului. O subvenționare a ratei dobânzii și/sau o reducere de capital pot/poate fi acordate/acordată între data semnării acordului de împrumut și data finală a elementului declanșator indicată în acordul cu beneficiarul final, inclusiv după 31 decembrie 2029 pentru un împrumut acordat unui beneficiar final cel târziu la 31 decembrie 2029 în cazul împrumuturilor care urmează să fie finanțate din programele 2021-2027. Se recomandă ca: <ul style="list-style-type: none"> • în cazul subvenționării ratei dobânzii, aceasta să fie acordată printr-o plată unică de capital către intermediarul financiar în momentul semnării acordului de împrumut cu beneficiarul final; și • în cazul unei reduceri de capital, aceasta să fie executată prin scoaterea în afara bilanțului a unei părți din datoria beneficiarului final, în conformitate cu acordul de finanțare, permițând intermediarului financiar să contabilizeze reducerea ca grant și nu ca împrumut (și, prin urmare, să nu fie obligat să o ramburseze).
Intermediari financiari eligibili	Organismele publice și private cu sediul într-un stat membru, care sunt autorizate din punct de vedere juridic să acorde împrumuturi tipurilor de beneficiari finali vizați de program, a căror activitate se desfășoară în jurisdicția programului care contribuie la instrumentul financiar. Aceste organisme sunt instituții financiare și, după caz, instituții de microfinanțare sau orice altă instituție autorizată să acorde împrumuturi și granturi în conformitate cu normele privind instrumentele financiare.

**Costuri și
comisioane
de gestiune**

Costurile și comisioanele de gestiune sunt calculate pe baza valorii combinate a granturilor și a împrumuturilor, ceea ce permite compensarea intermediarilor financiari care execută instrumentul financiar combinat pentru costurile de gestionare suplimentare suportate pentru componentele de grant.

În cazul în care organismele care execută un fond de participare și/sau fonduri specifice, în temeiul articolului 59 alineatul (3) din RDC, sunt selectate prin atribuire directă a contractului, cuantumului costurilor și al comisioanelor de gestiune plătite organismelor respective care pot fi declarate ca fiind cheltuieli eligibile ar trebui să li se aplice un prag de maximum 5 % din cuantumul total al contribuțiilor programului plătite beneficiarilor finali sub formă de împrumuturi și de granturi.

În conformitate cu articolul 68 alineatul (4) al patrulea paragraf din RDC, atunci când organismele care execută un fond de participare și/ sau fonduri specifice sunt selectate prin intermediul unei proceduri concurențiale de atribuire în conformitate cu legislația aplicabilă, cuantumul costurilor și al comisioanelor de gestiune trebuie să fie stabilit în acordul de finanțare și să reflecte rezultatul procedurii concurențiale de atribuire.

În cazul combinării unui împrumut cu o reducere de capital, costurile și comisioanele de gestiune propuse în cadrul procedurii concurențiale de atribuire ar trebui să se aplice la valoarea totală a contribuției fondului, adică atât la grant, cât și la împrumut, fără distincție.

**Beneficiari
i finali
eligibili**

Beneficiarii finali vor fi eligibili în cadrul programului și al acordului de finanțare relevante.

Printre beneficiarii finali se pot număra, fără ca lista să fie exhaustivă, persoane fizice, asociații de proprietari de locuințe, cooperative de locuințe, IMM-uri, întreprinderi cu capitalizare medie sau întreprinderi mai mari, care îndeplinesc toate criteriile de eligibilitate relevante.

Intermediarii financiari ar trebui să se asigure că beneficiarii finali (atât debitorii, cât și de destinatarii grantului), precum și tranzacțiile și portofoliul, după caz, respectă criteriile de eligibilitate stabilite în acordul de finanțare.

Produse

Intermediarul financiar ar trebui să acorde beneficiarilor finali împrumuturile care contribuie la realizarea obiectivului (obiectivelor) programului.

Împrumuturile ar trebui utilizate exclusiv în următoarele scopuri:

- investiții în active corporale și necorporale;
- alte costuri legate de renovarea clădirii, care nu depășesc 30 % din costul total, astfel cum se arată în secțiunea dedicată proiectelor eficiente din punct de vedere energetic;
- capitalul circulant legat de activitățile eligibile, care nu necesită o justificare, fără a depăși 10 %.

Împrumuturile incluse în portofoliu ar trebui:

- să fie nou generate, cu excluderea refinanțării împrumuturilor existente;
- să aibă un program de rambursare, inclusiv amortizare regulată și/sau plăți de tip „bullet”;
- să nu finanțeze activități pur financiare sau de dezvoltare imobiliară, atunci când sunt întreprinse ca o activitate de investiții financiare, și nu finanțează furnizarea de credite de consum.

Împrumuturile pentru finanțarea unor renovări ample ar trebui să aibă, de regulă, o scadență minimă de 60 de luni, inclusiv perioada de grație relevantă (dacă există). Cu toate acestea, scadența lor ar trebui să depășească durata de viață economică a activului finanțat sau perioada de amortizare, în conformitate cu standardele contabile general utilizate. Exemplele de bune practici de pe piață indică scadențe maxime de 30 de ani ale împrumuturilor, în funcție de tipul de active finanțate și de lucrările de renovare efectuate. În cazul în care evaluarea *ex ante* identifică și justifică în mod corespunzător necesitatea unor condiții de finanțare specifice, pot fi utilizate scadențe mai scurte sau mai lungi ale împrumuturilor.

Recuperarea împrumuturilor nerambursate și acordarea granturilor	<p>Intermediarul financiar ar trebui să asigure administrarea portofoliului de împrumuturi, inclusiv acțiunile de monitorizare și de recuperare. Recuperările nete de costurile de recuperare (dacă există) sunt împărțite proporțional între autoritatea de management și intermediarul financiar în conformitate cu rata de partajare a riscurilor.</p> <p>Intermediarul financiar ar trebui să execute orice garanție în legătură cu fiecare împrumut nerambursat în conformitate cu orientările și procedurile sale interne.</p> <p>Grantul ar trebui acordat în condiții care impun rambursarea integrală sau parțială a finanțării către intermediarul financiar în circumstanțe specifice, cum ar fi fraudă sau încălcări semnificative ale acordului de finanțare, inclusiv situații de neîndeplinire a obligațiilor în temeiul acordului de împrumut.</p> <p>Organismele care execută instrumentele financiare ar trebui să ramburseze autorității de management contribuțiile programului afectate de nereguli, împreună cu dobânda și orice alte câștiguri generate de aceste contribuții, în conformitate cu articolul 103 din RDC.</p>
Reutilizarea resurselor	<p>Acordul de finanțare ar trebui să includă dispoziții care să prevadă că resursele restituite, înainte de încheierea perioadei de eligibilitate, instrumentelor financiare din investiții în favoarea beneficiarilor finali, inclusiv rambursările de capital și orice tip de venituri generate care pot fi atribuite sprijinului din fonduri, se utilizează în cadrul acelorași instrumente financiare pentru noi investiții în favoarea beneficiarilor finali. O astfel de posibilitate ar trebui să fie prevăzută în mod explicit în acord și să fie declanșată automat atunci când sumele angajate în cadrul programului sunt plătite și se atinge un anumit prag minim predefinit al resurselor rambursate, din acel moment începând noua perioadă de includere.</p>

**Raportarea
și
rezultatele
vizate**

Intermediarii financiari furnizează autorităților de management sau fondului de participare (după caz) informații într-o formă și într-un domeniu de aplicare standardizate de cel puțin două ori pe an, până la 30 iunie și respectiv 31 decembrie, cu data-limită la sfârșitul trimestrului precedent. Aceste informații includ toate elementele relevante pentru ca autoritatea de management să respecte articolul 42 din RDC.

Raportarea ar trebui să se bazeze exclusiv pe următoarele informații furnizate de intermediarii financiari, în conformitate cu acordurile de împrumut semnate de intermediarii financiari cu beneficiarii finali (în special, atunci când se are în vedere utilizarea informațiilor statistice descrise în secțiunea de mai sus intitulată *Factori declanșatori ai reducerii de capital*):

- plata împrumutului și, după caz, a componentei de subvenție de capital/de subvenționare a ratei dobânzii,
- după verificarea de către intermediarul financiar care confirmă îndeplinirea condițiilor de acordare stabilite în acordul de împrumut, suma convertită într-o componentă de grant

Verificările tehnice efectuate de către intermediarul financiar se finalizează până la data-limită, întrucât, în concordanță cu contractul de împrumut, plata/factorul declanșator pentru acordarea reducerii de capital este necesară anterior plății/atribuirii.

Raportarea cu privire la impactul politicilor

Se recomandă utilizarea următorilor indicatori comuni prevăzuți de Regulamentul privind FEDR și FC, atunci când sunt incluși în program, aceștia vizând eficiența energetică și sursele regenerabile de energie:

Realizări:

- RCO 18 Energie: Locuințe cu o performanță energetică îmbunătățită (locuințe)
- RCO 19 Energie: Clădiri publice cu o performanță energetică îmbunătățită (metri pătrați)

- RCO 22 Energie: Capacitate de producție suplimentară pentru energia din surse regenerabile (din care: energie electrică, termică) (MW)

Rezultate:

- RCR 26 Energie: consum anual de energie primară (MWh/an)
- RCR 31 Energie: energie totală din surse regenerabile produsă (din care: energie electrică, termică) (MWh/an)
- RCR 29 Climă: emisii de gaze cu efect de seră estimate (tone echivalent CO2 pe an)

Acești indicatori sunt descriși în anexa 1 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei Europene (2021) 198 din 8 iulie 2021 ([link](#)).

Informațiile privind acești indicatori ar trebui actualizate de două ori pe parcursul perioadei de executare, în conformitate cu procedurile de verificare a livrării descrise în model, adică:

1. Atunci când se plătește împrumutul (și o subvenție de capital, după caz), se includ pentru prima dată rezultatele preconizate, pe baza estimărilor din certificatul de performanță energetică sau a documentelor echivalente utilizate pentru aprobarea sprijinului;
2. Atunci când sunt verificate condițiile de acordare a reducerii de capital sau a subvenției de capital, iar reducerea/subvenția de capital este acordată/plătită definitiv (sau se ia decizia de a nu converti grantul în împrumut în cazul subvențiilor de capital legate de performanță), valoarea raportată a indicatorilor ar trebui actualizată, dacă este necesar, concomitent cu actualizarea (sau confirmarea definitivă) a defalcării între împrumut și granturi.

Ca regulă generală, utilizarea acestor trei indicatori ar trebui să fie suficientă pentru a asigura alinierea la obiectivele specifice ale priorității relevante a programului care contribuie la instrumentul financiar și, cu sprijinul preconizat al instrumentului financiar, la îndeplinirea obiectivelor specifice precizate în evaluarea *ex ante*. Orice cerințe suplimentare trebuie analizate cu atenție și indicate în mod clar în acordul de finanțare.

Ca regulă generală, toate măsurile standardizate de eficiență energetică ar trebui raportate în cadrul următoarelor categorii de intervenție

- 042 „Renovarea fondului locativ existent în vederea creșterii eficienței energetice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică”.
[Dacă obiectivul măsurii este de a realiza, în medie, cel puțin o renovare de amploare moderată, așa cum este definită în Recomandarea Comisiei privind renovarea clădirilor (UE) 2019/786.]
- 045 „Renovarea în vederea creșterii eficienței energetice sau măsuri de eficiență energetică legate de infrastructurile publice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică”.
[Dacă obiectivul măsurii este de a realiza, în medie (a) cel puțin o renovare a cărei amploare este moderată, astfel cum este definită în Recomandarea (UE) 2019/786 a Comisiei, sau (b) o reducere de cel puțin 30 % a emisiilor directe și indirecte de gaze cu efect de seră în comparație cu emisiile *ex ante*.]

În cazul în care proiectul vizează măsuri nestandardizate, pot fi utilizate categorii suplimentare, în special categoria 055 „Cogenerare de înaltă eficiență, termoficare și răcire centralizate eficiente, cu emisii reduse pe durata ciclului de viață” și categoria 041 „Renovarea fondului locativ existent în vederea creșterii eficienței energetice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică”. În acest caz, se furnizează o defalcare pe categorii a costurilor totale de investiții.

Raportarea cu privire la elementele de grant

În conformitate cu articolul 58 alineatul (6) din RDC, trebuie să se țină evidențe separate pentru fiecare formă de sprijin, adică pentru componenta de împrumut și componenta de grant a instrumentului financiar combinat.

Granturile plătite ar trebui raportate separat de granturile care ar putea fi plătite în viitor. Informațiile privind componentele de grant prevăzute (dar încă neplătite/neatribuite) nu sunt incluse în raportarea către Comisie a autorității de management, dar ar trebui să fie ușor accesibile și pot ajuta autoritatea de management să monitorizeze plafonul de 50 % aplicabil componentelor de grant.

Informațiile privind elementele de grant plătite ar trebui incluse la momentul plății sau al scoaterii în afara bilanțului.

Valoarea nominală estimată a granturilor prevăzute ar trebui raportată pe baza valorii maxime a grantului care ar putea fi acordat în conformitate cu acordul de împrumut. În ceea ce privește sprijinul care face obiectul ajutorului de stat sau al ajutorului *de minimis*, această valoare ar trebui să reflecte, în mod normal, valoarea nominală a elementului de grant utilizat la calcularea ESB. În cazul reducerilor de capital, valoarea estimată a granturilor viitoare nu ar trebui dedusă din împrumuturile raportate, cu excepția cazului în care împrumutul este transformat definitiv în grant.

Se recomandă, de asemenea, ca raportarea să furnizeze o defalcare a granturilor plătite, precum și a celor viitoare, în funcție de tipul și scopul acestora, după cum urmează:

- grant pentru asistență tehnică;
- subvenționarea ratei dobânzii;
- subvenții de capital pentru gospodăriile cu venituri mici;
- subvenție/reducere de capital legată de performanță;

Aceste informații nu sunt incluse în raportarea către Comisie a autorității de management, însă ar trebui să fie ușor accesibile și pot ajuta autoritatea de management în monitorizarea și verificarea elementelor de sprijin care servesc unor scopuri diferite.

În conformitate cu articolul 42 alineatul (3) litera (d), raportul trebuie să includă informații cu privire la orice dobânzi și alte câștiguri generate de sprijinul acordat de fonduri instrumentelor financiare, astfel cum se menționează la articolul 60 din RDC.

Exemplu de raportare atunci când se utilizează reduceri de capital

Intermediarul financiar al EEFI ar trebui să asigure o contabilitate și o raportare distincte a împrumuturilor și granturilor, astfel cum se descrie mai sus în prezenta secțiune. Raportarea realizată de către autoritatea de management cu privire la grant face parte din cerințele privind instrumentele financiare și ar trebui să fie efectuată în conformitate cu modelele definite în RDC (tabelul 12 din anexa VII).

În acest caz, valoarea totală a împrumutului, dacă este acordat, va fi raportată utilizând modelul prevăzut în tabelul 12 din anexa VII. Atunci când se declanșează reducerea de capital, o parte a împrumutului va fi convertită într-o subvenție și raportată ca atare. Prin urmare, suma raportată inițial ca împrumut va fi împărțită între partea de împrumut rămasă și noile componente de grant, astfel cum se arată în exemplul de mai jos. Pentru componenta de grant, ar trebui utilizată coloana specifică din tabelul 12 din

anexa VII menționată mai sus „Granturi în cadrul unei operațiuni privind instrumentul financiar” (codul „formă de sprijin” pentru FI).

Declarația de cheltuieli întocmită de autoritatea de management pentru plata către Comisie nu va fi împărțită în funcție de forma de sprijin. Granturile și produsele financiare sunt raportate ca o singură contribuție, astfel cum se indică în modelul cererii de plată.

Exemplu de raportare:

Împrumut cu partajarea riscurilor + reducere de capital + subvenționarea ratei dobânzii	BANC A			AM			AM		
	Conturile IF combinat e			Declarate către CE la rubrica IF în cererile de plată			Raportate către CE în anexa privind IF (cumulativ)		
	A1	A2	A3	A1	A2	A3	A1	A2	A3
Împrumut cu partajarea riscurilor	100			101	1	1	100	100	70
Reducere de capital			30				0	0	30
Subvenție IR	1	1	1				1	2	3

3. Informații suplimentare

Informații suplimentare privind utilizarea de combinații de instrumente financiare pentru a sprijini modernizarea clădirilor în vederea îmbunătățirii eficienței energetice a acestora pot fi găsite pe site-ul fi-compass. Printre materialele relevante se numără:

- Fișă informativă: Combinarea instrumentelor financiare și a granturilor din cadrul fondurilor cu gestiune partajată în perioada de programare 2021-2027
<https://www.fi-compass.eu/publication/factsheets/combination-financial-instruments-and-grants-under-shared-management-funds>
- Fișă informativă: Potențialul de investiții în eficiența energetică prin intermediul instrumentelor financiare în Uniunea Europeană
<https://www.fi-compass.eu/erdf/potential-investment-energy-efficiency-through-financial-instruments-european-union>
- Studiu de caz: Instrumente financiare pentru eficiența energetică în sectorul rezidențial din Lituania
<https://www.fi-compass.eu/publication/case-studies/residential-energy-efficiency-financial-instruments-lithuania>
- Studiu de caz: Programul de economisire a energiei în locuințele existente, Grecia
<https://www.fi-compass.eu/publication/case-studies/case-study-energy-savings-existing-housing-programme-greece>
- Platforma de cunoștințe: Însemnări de atelier - Combinarea instrumentelor financiare cu granturi <https://www.fi-compass.eu/publication/factsheets/fi-compass-knowledge-hub-combination-financial-instruments-grants>
- Studiu de caz în format video: Împrumuturi pentru eficiența energetică a locuințelor lituaniene
<https://www.fi-compass.eu/video/energy-efficiency-loans-lithuanian-homes>

NOTE

A series of horizontal lines providing space for notes.

